

Velfærdsministeriet

Dato: 7. april 2008
Kontor: Kommunaløkonomisk kt.
J.nr.: 2007-2400-54
Sagsbeh.: nmj
Fil-navn: komøk08/lf/modr09/hør not m09

Notat om høringssvar i forbindelse med forslag til lov om regulering af statstilskuddet til kommunerne i 2009

Indledning

Lovforslaget blev sendt i høring hos KL den 12. marts 2008 med frist til den 18. marts 2008.

Velfærdsministeriet har den 18. marts 2008 modtaget høringssvar fra KL.

Generelt om lovforslaget

KL tager indledningsvis afstand fra lovforslaget. KL anfører, at KL er modstander af sanktioner og finder ikke, at lovforslaget er hjælpsomt i bestræbelserne på at tilpasse det løbende budgetsamarbejde mellem staten og kommunerne. KL erkender, at de budgetterede serviceudgifter for 2008 overstiger det aftalte niveau. Dette kan efter KL's opfattelse i mange henseender henføres til følgevirkningerne af strukturreformen. KL anfører blandt andet, at kommuner med gevinst på reformen i 2007 skulle omsætte gevinsten til skattelettelser, men at mange af disse kommuner i 2008 har ønsket at hæve skatten og servicen. Efter KL's opfattelse har kommunerne håndteret reformen på næsten forbilledlig vis, og KL havde derfor gerne set, at regeringen og KL i fællesskab kunne udsende en henstilling til kommunerne vedrørende serviceudgifterne i stedet for den planlagte sanktionslovgivning.

Velfærdsministeriets bemærkninger:

I forbindelse med kommunalreformen har kommunerne overtaget ansvaret for en større del af opgaverne i den offentlige sektor. Regeringen og KL er enige om, at kommunerne er kompenseret for merudgifterne i den forbindelse. Der er naturligvis også i aftalen om den kommunale økonomi for 2008 taget højde herfor. Men kommunerne har for 2008 budgetteret med serviceudgifter, der ligger ca. 0,9 mia. kr. over det aftalte niveau. Regeringen har efterfølgende tilkendegivet, at kommunerne i 2008 kan disponere inden for de vedtagne budgetter. Formålet med dette lovforslag er at modvirke risikoen for yderligere overskridelser af de aftalte økonomiske rammer for 2008 i en situation med kapacitetspres i økonomien.

Kommunalbestyrelsens styring af udvalg og institutioner

KL anfører, at loven vil føre til, at mange kommunalbestyrelser må gribe ind over for udvalgenes og institutionernes muligheder for at anvende opsparede midler. Det vil efter KL's opfattelse være skadeligt i forhold til den økonomiske ansvarlighed i udvalg og institutioner.

Velfærdsministeriets bemærkninger:

Det skal understreges, at det under alle omstændigheder er kommunalbestyrelsen, der har det overordnede ansvar for styringen af kommunens økonomi. Det omfatter naturligvis også ansvaret for styring af forbruget i kommunale udvalg og institutioner. I den nuværende samfundsøkonomiske situation er det vigtigt at styre det samlede kommunale forbrug, således at det ikke overskrider budgettet for 2008. Denne styring kan også omfatte, at kommunalbestyrelsen må påtage sig opgaven med at koordinere de enkelte institutioners forbrug af opsparede midler i 2008, således at kommunens samlede forbrug kan holdes inden for kommunens budget.

Anlægsområdet

KL tager afstand fra, at lovforslaget omfatter anlægsområdet. KL anfører, at økonomiaftalen mellem regeringen og KL ikke indeholder en ramme for anlægsudgifterne. Herudover anfører KL en række forhold, som efter KL's opfattelse gør det betænkeligt at regulere på anlægsområdet. KL anfører, at de anlægsudgifter, som afholdes i 2008, i et vist omfang vedrører anlægsopgaver, der er sat i gang i tidligere år. For anlægsopgaver, der strækker sig over flere år, kan der være tale om, at anlægsbevillinger overføres fra det ene år til det andet. KL nævner endvidere, at der i visse tilfælde kan være behov for akutte foranstaltninger, f.eks. i forbindelse med angreb af skimmelsvamp. Endelig peger KL på, at kommunerne skal leve op til lovgivningen og befolkningens forventninger. På dagtilbudsområdet kan det indebære bygning af nye daginstitutioner.

Velfærdsministeriets bemærkninger:

Det er regeringens vurdering, at det i den nuværende situation med kapacitetspres i økonomien er vigtigt med en fast styring af den offentlige anlægsaktivitet. Det skal i den forbindelse understreges, at loven ikke indebærer et indgreb i forhold til de vedtagne budgetter, men at loven skal medvirke til at sikre, at budgetterne ikke overskrides. Det skal herudover påpeges, at lovforslaget indeholder en dispensationsbestemmelse, som kan anvendes, hvis særlige forhold betyder, at det ikke vil være muligt for en kommune at overholde sit anlægsbudget. Dispensationsbestemmelsen kan anvendes i forbindelse med akutte foranstaltninger, men det er dog en forudsætning, at kommunen først og fremmest forsøger at overholde sit anlægsbudget gennem omdisponeringer eller udskydelse af andre anlægsarbejder.

Med hensyn til anlægsudgifter, der overføres fra tidligere år skal det bemærkes, at nedenstående afsnit er tilføjet i lovbemærkningerne inden fremsættelsen af lovforslaget:

"Der kan endvidere dispenseres for anlægsudgifter, som ikke indgår i budgettet, hvis kommunen ikke har budgetteret med udgifter til et projekt, der overføres fra tidligere år, hvor kommunen er kontraktligt bundet, eller hvor kommunen - før datoen for indgåelsen af aftalen om finansloven - har vedtaget tillægsbevilling til budgettet og på den baggrund igangsat et anlægsprojekt, hvor kommunen er kontraktligt bundet.

I alle tilfælde er det en forudsætning for dispensation, at der ikke er omdisponeringsmuligheder i anlægsbudgettet og/eller mulighed for at udskyde anlægsarbejder."

Bemyndigelse til velfærdsministeren

KL nævner, at lovforslagets § 3 indeholder en bemyndigelse til velfærdsministeren. KL anfører i den forbindelse, at et lovforslag af denne karakter næppe kan udformes så præcist, at man kan undlade bemyndigelsesbestemmelser. KL nævner, at der vil skulle foretages korrektion for ændrede pris- og lønforudsætninger, og at der endvidere må forventes justeringer som følge af DUT-forhandlinger vedrørende trepartsaftaler, kvalitetsreform, finanslovaftaler mv. KL nævner i den forbindelse, at principperne for disse korrektioner bør fremgå af lovforslagets bemærkninger, og at det er vigtigt for den enkelte kommune så hurtigt som muligt at få en præcis viden om, hvilke konsekvenser lovforslaget har for kommunen.

Velfærdsministeriets bemærkninger:

Det fremgår af bemærkningerne til den nævnte bestemmelse, at velfærdsministeren kan fastsætte regler om korrektion for opgaveændringer fra budget til regnskab og korrektion for ændrede forudsætninger for pris- og lønudviklingen for 2008. Disse forhold kan i sagens natur ikke fastsættes mere præcist endnu, idet pris- og lønudviklingen for 2008 og DUT-reguleringerne for 2008 ikke kendes på nuværende tidspunkt, men det må vurderes, at disse tekniske korrektioner kun har minimal betydning for den enkelte kommune i forhold til den overordnede målsætning om at holde forbruget inden for budgettet for 2008.

Opgørelse af kommunernes udgifter i 2008

KL nævner, at lovforslaget indebærer, at kommuner skal foretage en a conto opgørelse af forbruget på de relevante områder pr. 31. januar 2009. Der foretages herefter en fornyet opgørelse, når kommunernes regnskaber fra Danmarks Statistik foreligger. Endelig kan der ske en regulering, hvis det revisionspåtegnede regnskab, som foreligger i efteråret 2009, indebærer ændringer i forhold til det, som kommunerne har indberettet til Danmarks Statistik. KL finder det bureaukratisk med tre opgørelser. KL finder endvidere, at den første opgørelse pr. 31. januar 2009 skal foretages på et for usikkert grundlag, idet den regnskabsmæssige supplementsperiode for 2008 kan omfatte op til to måneder af 2009. KL tager i den forbindelse afstand fra den foreslåede bestemmelse om, at hvis kommunerne skønner for lavt i den første opgørelse, vil reduktionen af bloktilskuddet blive forhøjet med et procenttillæg på 5 procent af forskellen mellem den foreløbige og den fornyede opgørelse.

Velfærdsministeriets bemærkninger:

Lovforslaget betyder, at kommunerne skal sende en foreløbig opgørelse af deres udgifter til Velfærdsministeriet den 31. januar 2009. Baggrunden for denne opgørelse er, at eventuelle nedsættelser af bloktilskuddet for 2009 kan iværksættes så tidligt som muligt. Med hensyn til de øvrige opgørelser baseres ordningen på de regnskaber, som kommunerne under alle omstændigheder skal aflægge. Kommunerne aflægges efter de almindelige regler for den kommunale regnskabsaflæggelse deres regnskab den 1. april i året efter regnskabsåret og indsender det til Danmarks Statistik. Endvidere sendes regnskabet til revision. Med hensyn til usikkerheden i opgørelsen pr. 31. januar 2009 af de kommunale udgifter for 2008 skal det be-

mærkes, at der er tale om et foreløbigt skøn. Der kan naturligvis ikke være tale om en endelig opgørelse, da de kommunale regnskaber for 2008 ikke er afsluttet på dette tidspunkt. Men det vurderes alligevel, at den enkelte kommune på dette tidspunkt – dvs. en måned efter regnskabsårets udløb - vil være i stand til at foretage et forholdsvis sikkert skøn over udgifterne i regnskabsåret, herunder også eventuelle udgifter, som afholdes i den resterende del af den regnskabsmæssige supplementsperiode.

Med hensyn til det procenttillæg på 5 procent, som indgik i den udgave af lovforslaget, som var i høring, skal det bemærkes, at i det fremsatte lovforslag er dette tillæg på baggrund høringsvaret nedsat, således at det beregnes med en procent svarende til Nationalbankens diskonto pr. 1. januar 2009 fratrukket 2 procent, dog minimum 1 procent.

Administrative afgørelser

Efter KL's opfattelse lægger lovforslaget op til administrative afgørelser om størrelsen af det kommunale bloktilskud. KL anfører, at bloktilskuddet fastsættes af finansministeren med tilslutning fra Folketingets Finansudvalg ud fra principper, der er fastlagt i lovgivningen. KL finder det besynderligt, at finansudvalget ikke skal have nogen rolle, såfremt dette tilskud skal beskæres. Nedsættelsen af tilskuddet vil således efter KL's opfattelse ske uden den parlamentariske kontrol, som en behandling i Folketingets Finansudvalg er udtryk for.

Velfærdsministeriets bemærkninger:

Eventuelle nedsættelser af bloktilskuddet til kommuner efter denne lov vil ske efter de regler, der fastsættes i loven. Loven fastsætter forholdsvis detaljerede regler for opgørelsen og fordelingen af en eventuel nedsættelse af bloktilskuddet til kommunerne. Det er ikke op til en administrativ afgørelse, om bloktilskuddet til kommuner skal nedsættes, og hvor stor denne nedsættelse i givet fald skal være. En eventuel nedsættelse vil derimod blive opgjort ud fra de regler, der fastsættes i loven. Den parlamentariske kontrol af ordningen sker således ved, at Folketingets i loven fastsætter forholdsvis detaljerede bestemmelser om opgørelse og fordeling af en eventuel tilskuds-nedsættelse.